



# NAŠA MOČ

GLASILO  
SLOVENSKEGA  
DELAVSTVA

Izhaja vsak  
: petek. :

Uredništvo in  
upravnništvo v  
Kopitarjevih  
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:  
celoletna . . . K 3—  
pololetna . . . „ 1-50  
četrtna . . . „ 0-75  
Posam. šte. „ 0-10

Štev. 30. V LJUBLJANI, dne 25. junija 1909. Leto IV.

## Socialnodemokraška ljubezen do Slovencev.

Mednarodna socialna demokracija že leta in leta snubi slovensko delavstvo. Prilizuje in hlini se slovenskemu delavcu pa se baha, kako da je tudi slovenski narodnosti pravična.

Naš list je svojčas iz izrekov socialnodemokraških ustanoviteljev dokazal, kako kruto so sovražili Slovence socialnodemokraški ustanovitelji. A tudi sedanji socialnodemokraški voditelji nič ne zaostajajo za njimi.

Priznani sedanji voditelj avstrijske socialne demokracije je dr. Adler. Poslušajmo ga vsi. Ponižna njegova slugi sta tudi oba slovenska Kristana in mladi socialnodemokraški doktorčki s Tumo vred. Kar on reče, to je kakor pribito. Vsi ga ubogajo, vsi se mu klanjajo, govore in pišejo pa plešejo, kakor jim gode dunajski rdeči orel.

V državnem zboru je rdeči orel pokazal svojo ljubezen Slovincem. Mož se je drznil trditi, da delamo Slovenci krivico drugim narodom.

To si dobro zapomnimo. Krivic je tekom stoletij pretrpel slovenski rod nešteto. Mejo

našo nam vedno krčijo Nemci in Italijani. Niti šolskega pouka v slovenščini ne privoščijo nežni slovenski deci.

Pa se ti upa rdeči orel, nadvodja avstrijske socialne demokracije, trditi, da delamo Slovenci krivico drugim narodom.

Zato pa, Slovenci, našemu rodu krivični in sovražni socialni demokraciji boj na celi črti!

## Tobačno delavstvo.

**Obisk.** Pretečene dni je obiskal in mudil se v tobačni tovarni g. j. dr. Hugo Kasper, načravnatejski svetnik.

### ZAHVALA.

Povodom svojega avanzma je daroval gospod Alojzij Grilc »Podpornemu društvu« za delavce in delavke v ljubljanski tobačni tovarni 5 K, za koje velikodušno darilo se mu podpisani odbor najprisrčneje zahvaljuje ter mu častitamo!

Za odbor:

**Alojzij Čatar**  
t. č. predsednik.

**Josip Savenz**  
t. č. blagajnik.

**Ivana Kocmur**  
t. č. tajnica.

### ZAHVALA.

Tem potom bodi izrečena zahvala, ki so se udeležili sv. maše na Rožniku dne 20. junija ob 8. uri, kakor tudi g. tajniku Ignaciju Elsnerju, ki je s tem pokazal, da je res prijatelj delavstva, dalje tudi pevkam, ki so brezplačno pevale pri cerkvenem opravilu.

## Z lastnimi močmi.

### NA II. SLOVENSKEI PROTIALKOHOLNI SHOD!

#### Rojaki! Slovenci!

Alkohol (nezmerno uživanje) je eden najhujših narodnih sovražnikov.

On ugonablja leto za letom milijone in milijone s trdimi žulji pridobljenega narodnega premoženja. Vsa prizadevanja, da bi gospodarsko dvignili naš narod, ne morejo imeti pravega uspeha, ako se poprej vsaj deloma ne odpomore temu velikemu zlu, ki je v največ slučajih glavni vzrok revščine in gospodarskega propada med našim ljudstvom.

Uničuje fizične sile našega ljudstva, de a telo manj odporno proti kalem boleznim, vpliva skrajno škodljivo zlasti tudi na mlado pokolenje in jemlje našemu ljudstvu moči, ki so mu tako potrebne v njegovem boju za obstanek.

Alkohol zmanjšuje ali tudi uničuje duševne sile in zmožnosti, povzroča slaboumnost pri otrokih, pripravlja za blaznico.

Alkohol ovira razvoj naše kulture, povzroča, da se gubi dragoceni čas, kviri značaje, uničuje premoženje.

Boj zoper alkoholizem mora torej biti bistven del našega narodnega programa, boj zoper alkoholizem mora stati v vsakem programu našega narodnega obrambnega dela.

V nedeljo, dne 4. julija se bo priredil v Ljubljani protialkoholni shod, kjer bomo pregledali uspehe našega dosedanega delovanja ter si začrtali pot za prihodnost.

Vsi, katerim je na srcu kulturni in gospodarski razvoj našega naroda in njegova bodočnost, so na shod iskreno vabljeni.

Tekom dneva se vrše zanimiva in vrlo aktualna predavanja, zvečer pa brezalkoholna veselica.

Na delo torej za narodov blagor, na delo, da prisveti našemu narodu — zlata doba!

## I. Česnik:

### Krojač Jaka.

To je bil original; takega originala nisem zlepa srečal v življenju. Majhen je bil in bled, da si mislil, če si ga srečal ponoči: »Mrtveca imam pred seboj.« Noge je imel suhe, roke tanke in dolge, da so mu segale skoro do kolen. Usta so bila široka, pod nosom in po špičasti bradi so mu rastle zelo redke kosmatine, ki jih ni bril nikoli. Vrat je imel tenak in nežen kot gospodična. Tak je bil krojač Jaka na zunaj! Srce je pa imel čudno in možgane menda še bolj. Včasih je bil krotak kot jagnje in žena je ž njim storila, kar je hotela, včasih je pa kričal in jo tepel, kot bi znorel. To se je godilo gotovo vsak teden, ko se je napil pri »Lahu« in prikolovratil domov po polnoči. Drugi dan je bil zopet krotak in je prosil ženo odpuščanja. Jokal je in pokleknil pred njo, zatrijeval ji svojo ljubezen in zvestobo.

»Nikoli več ne pojdem. Doma ostanem in ves denar ti dam. Za otroke bom skrbel in jih imel rad. Ali mi odpustiš, Ančika?«

»Vstani in ne uganjaj burk! Opravi se, pozajtrkuj in pojdi k maši!«

Tako mu je žena govorila in jo je ubogal, ker jo je imel rad. Na poseben način se je z njo seznanil. Bila je kuharica in v Tivoli sta

se srečala, ko sta opazovala, kako je Gašperček preobračal kozolce. In Jaka se je tako zaljubil v Ančiko, da mu je srce drhtelo kot otroku, če po dolgem zopet vidi svojo mater. Zvedel je, da je starejša kot on in doma z Iga. Približati se ji pa ni upal. Tako se je zgodilo, da je izginila, in Jaka ni vedel kam. Srce mu je hotelo počiti od žalosti. Iskal je in poizvedoval, cele noči ni spal. Tako je prišel do zaključka, da jo je Ančika pobrala k svojim staršem na Ig. Jaka si je vzel toliko korajže in je šel na Ig. Petkrat je bil zastoj gori, šele šestič je zadel z njo in njenim očetom v gostilni. Pol leta potem jo je vzel. Ančika se je branila, ker ji Jaka ni ugajal. A Jaka se je lizal toliko časa, da je rekla: »Da!« Rad je torej imel krojač svojo ženo in ubogal jo je, če ni bil pijan. Šel je po Florijanski ulici in pri sv. Jakobu je zvonilo k maši. Tedaj ga je srečal prijatelj Avguštin, ki so mu pravili baron.

»Dobro jutro, baron Avguštin!«

»Dobro jutro, Jaka! Ali greš na pol litra?«

»Moram v cerkev.«

»Pojdi, pojdi! Ali te ni sram, da te baba komandira. Z mano pojdi, ti pravim!«

»Ne smem!«

»Z mano pojdi! Imel boš veselejšo mašo.« Jaka se je dal pregovoriti in krenila sta k »Zlati kaplji«. In tam je bil Jaka do večera

brez maše in kosila. Če ga je prišla iskat žena, je začel kletiti in govoriti o »glavi družine«.

Po polnoči se je privlekel domov, če ga ni shranil policaj radi kričanja za eno noč. No, to se je redko zgodilo, a vendar se je. Po hiši je vpil, da je spravil vse pokonci. Penzionist je prilezel iz svoje sobe in se začel jeziti, dimnikarica je prikolovratila s svetilko in vojska je bila po celo uro, dokler ni prišel Ančki na pomoč študent Lakota, ki je stanoval pri krojaču. Zagrabil je Jaka za roke in ga vlekel v sobo. A komedije še ni bilo konec. Ko je Jaka že ležal v postelji, se mu je ljubilo razgrajati in začel je pretepati ženo. Otroci so vpili in jokali. Lakota je moral znova ostatei in miriti.

Tako se je nadaljevala ta komedija skozi leta. Jaka je imel že pet otrok, a vsi so bili bolehlmi. Najmlajši fantek je bil slaboumen. Krojač se ni zavedal svoje odgovornosti pred Bogom in pred ljudmi in je nosil družini celo žganja. Nič ni pomagalo svarenje in grozjenje žene. Zastrupil je sebe, ženo in otroke z alkoholom. A vse je imel rad. Zato je jokal cele noči, ko mu je škrlatinka pobrala starejše štiri in je ostal le slaboumni Francek. Na žalost je pil in znorel. Ali je prišel iz norišnice ali ne, mi ni znano. Najbrže je umrl. Žena in Francek pa stradata radi pijanega Jake.

### Razpored:

Ob 8. uri tiha sveta maša v frančiškanski cerkvi.

Ob pol 9. uri kratek občni zbor družbe treznosti.

Ob 9. uri začetek kongresa.  
Nagovori uradni zastopnikov.

### Predavanja:

1. Ing. chem. Jos. Turk: Vpliv alkohola na človeško telo.

2. Dr. P. Gvidon Rant: Pijančevanje in ljudska pravdnost.

3. Okrajni sodnik Fr. Milčinski: Pijanec pred sodiščem.

4. Slavko Ravnikar: Alkoholizem in narodno gospodarstvo.

5. Dr. Avgust Levičnik: Alkoholizem in jetika.

6. Dr. Fran Göstl: Alkoholizem in blaznost.

7. Janez Ev. Kalan: Principi in praktično delo.

Zvečer ob pol 8. uri ravnotam:

### BREZALKOHOLNA VESELICA.

#### Program:

1. Dr. Lenard: Šaljiv govor.

2. Pevanje kupletov.

3. Govor. Govori zastopnik dijaštva cand. iur. A. Veble.

4. Komičen prizor: »Krčmar in pijanec za abstinenco«.

5. Govor. Govori delavec Matija Mikelj.

6. Pevanje kupletov.

Med poedinimi točkami petje in tamburašje, ki je oskrbi iz posebne prijaznosti »Katol. društvo za delavke«.

Prodajali se bodo šopki, razglednice, tiskovine in znaki društva »Abstinent«, jedila in brezalkoholne pijače.

Obenem:

### PROTIALKOHOLNA RAZSTAVA.

Brezalkoholne pijače, tiskovine in slike.

To je program.

Delavci in delavke! Da pridete gotovo na shod! Mnogoštevilna udeležba od strani delavstva naj bo Vaša častna zadeva! S tem pokažete, da ste resnično zavedni, resnično krščanski in da imate misel za napredek in povzdigo Vašega stanu. Zakaj pijančevanje je napačno v vsakem oziru: verskem, npravnem in gnotnem. Pijančevanje vodi nazaj in navzdol. Naše geslo pa mora biti: Naprej in navzgor! Ni dvoma, da pijančevanje tudi v delavskih krogih in delavskih družinah proizvaja premnoga zla. Zato pa morate vi tovariši, ki se zbirate okoli »Naše Moči«, ki imate smisel za kaj višjega in boljšega, napovejte najodločnejši boj! Treznost — to bo povzdiga gnotna in moralna, delavskega stanu. Treznost, — to bo res »Naša moč«. Na shodu bo govoril tudi zastopnik delavstva, tovariš iz Kamne gorice. Ne boste ga pustili na cedilu, da bi govoril le zastopnikom drugih stanov; Vam, svojim tovarišem, želi govoriti. Zato pa mnogoštevilno skupaj!

Prijatelji, da se torej vidimo na shodu!

Za odbor »Abstinenta«:

Dr. J. E. Krek, predsednik.

Janez Ev. Kalan, tajnik.

**Promet Krščanskega gospodarskega društva v Idriji.** Marec: Prejemki: za blago 8968 kron 47 vin., deleži vplačani 11 K, vpisnine 6 K, vzdignjeni naloženi denar 1000 K, skupaj 9985 K 47 vin. Izdatki: za blago 6843 K 39 vin., voznina 463 K, užitnina 87 K 41 vin., davki 7 K 70 vin., upravni stroški 940 K 21 vin., skupaj 8341 K 71 vin. April: Prejemki: za blago 10.012 K 74 vin., deleži vplačani 24 K, vpisnine 4 K, vzdignjeni naloženi denar 2000 K, skupaj 12.040 K 74 vin. Izdatki: za blago 10.604 K 59 vin., voznina 195 K 43 vin., užitnina 200 K 63 vin., davki 300 K, inventar premični 324 K 49 vin., upravni stroški 191 K 60 vin., skupaj 11.866 K 74 vin. Maj: Prejemki: za blago 10.352 K 17 vin., deleži vplačani 17 K, vpisnine 2 K, vzdignjeni naloženi denar 1000 K, skupaj 11.371 K 17 vin. Izdatki: za blago 11.778 K 12 vin., voznina 502 K 69 vin., užitnina 90 K 76 vin., upravni stroški 191 K 84 vin., skupaj 12.563 K 41 vin.

**Kropa.** Dolgo časa je že, odkar je bil zadnji glas od nas v »Naši Moči«. Res je, da imamo tu le malo naročnikov, a nimamo tudi nobenega dopisnika. Danes pa sporočim nekaj, kar bo gotovo vse naročnike »Naše Moči« veselilo. Pričeli smo se zopet malo bolj gibati. V nedeljo, dné 20. t. m. je priredilo Delavsko društvo sestanek takoj po deseti sv. maši. Na sestanku je govoril tovariš Mikelj iz Kamne

gorice. Govoril je o delavski organizaciji, o potrebi pravega združevanja in navduševal delavce za pristop v gorenjsko politično delavsko organizacijo, ki ima predvsem namen, buditi v delavstvu politično zavest in delovati v dosego delavskih političnih pravic. Toplo je priporočal tudi »Našo Moč«, ki je edino delavsko glasilo, ki se neustrašeno bori za delavske pravice. Ako si ga en sam ne more naročiti, naj si ga dva skupno nabavita. Načelnik zadruga g. Val. Solar toplo priporoča delavsko organizacijo, ker le po njej je mogoče delavstvu do zboljšanja. K besedi se oglasi gosp. Val. Gašperšič, ki v iskrenih besedah priporoča delavstvu pristop v gorenjsko delavsko politično društvo in vabi na naročbo »Naše Moči«. Društveni predsednik se zahvali govornikom in želi, da bi se še večkrat shajali k tako poučnim sestankom. Bog živi!

**Občni zbor »Slov. delavskega stavbenega društva v Ljubljani«** vršil se bo dné 30. t. m. ob 6. oziroma pol 7. uri zvečer v prostorih »Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva« v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

**Naše »Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo«** praznuje vsako leto svojega društvenega patrona sv. Antona. Ker se je na čast temu svetniku sezidala lansko leto krasna cerkev na Viču, kjer bo društvo v kratkem otvorilo svojo prodajalno za obilne viške člane, priredilo je letos praznovanje svojega zaščitnika na Viču. Vikar Luka Smolnikar je imel za člane cerkven govor in daroval sv. mašo. Po cerkvenem opravilu je bil pa sestanek na vrtu pri Merčniku, kjer je dež. odbornik dr. Pegan razvedril člane s svojim poljudnim govorom. Sestanek in še posebno cerkveno opravilo je bilo nepričakovano dobro obiskano.

**Procesija sv. Rešnjega Telesa na Viču** se je letos prvokrat in zelo slovesno opravila. Rožna dolina je bila vsa okinčana, občani so tekmovali med seboj kdo bo bolj ozaljšal svojo hišo. Pokazalo je tudi naše »Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo«, da ni samo delavsko ampak tudi krščansko. 26 moških članov z Viča in Glinca se je s svečami in društvenimi znaki udeležilo procesije, kar je napravilo na vse dobre občane najboljši vtis. Ni bilo pa vseč rdečkarjem, ki love naše ljudi v svoj konsum, češ, da je nestranski. Rdečkarje menda najbolj boli, ker je čuti, da na Viču za njihov konsum skoraj ne bo več dobili članov in se boje, da bi se ne uresničil pregovor, ki pravi »V tretje gre rado! Kam, to pa že vemo. — Nas zelo veseli, da se otvori na Viču Glincah podružnica našega konsumnega društva. Skrbi naj se tudi, da otvori društvo podružnico tudi v Vodmatu, kjer je glede na številu naših somišljenikov tudi potrebna.

**Medvoško in goričansko delavstvo pozor!**

Dné 11. julija dopoldne priredi delavstvo romanje na Šmarno Goro. Cerkevno opravilo bo imel duhovni svetnik Brencce. Po cerkvenem opravilu na Šmarni Gori delavski shod! Udeležite se v obilnem številu našega slavja!

### Krvoses kapitalizem.

**Idrija.** Zdaj zadnji čas se jako malo oglašajo dopisniki iz našega kraja. Marsikateri bi mislili, da je vse v najboljšem redu, a žalibog, da je ravno nasprotno. Lahko trdim, da je veliko delavcev v našem mestu. — ali take nezadovoljnosti pa ni nikjer, kakor tu. Če prideš s tovarišem skupaj, bodisi pri delu, na cesti ali v gostilni, vsak toži o svojem pičlem zasluzku, pri katerem ne more eksistirati, da bi svojo družino pošteno preživel. Nekdo mi je pravil, da je dobil samo 28 kron zasluzka, torej kako se mora izhajati pri današnjih razmerah, to vé vsakdo. Stokanja je polno, a človek ne vé, kje bi iskal vzrok. Od ene strani se proti uradništvu vedno zabavlja in kaže nezadovoljnost, a če pride kak uradnik h kaki seji, n. pr. občinski, v katerem zastopu sede tudi delavci, in se ogreva za stvar, ki je v škodo delavcu, tedaj pa tisti, ki bi imeli zastopati interese delavstva in ga ščititi, da se ga ne izžema, so pa zanj, mu pa kličejo živijo in častitajo. Skratka rečeno, odkar imajo liberalno-rdeči vlado v rokah, bi imel biti že paradiž, pa koliko je še rudarjev v Idriji, ko delajo takozvane sušne, mi smo zmerom na tem, da naj bo delavni čas le 8 ur. Velikokrat torej ne vem, ali bi take ljudi pomiloval ali se jim smejal. Prepričan sem pa, ko bi bolj skupno nastopali za svoje koristi, bi se dalo kaj zboljšati, ali dokler ima delavstvo tako kurjo slepoto, da ne izprevidi, kako se ga vodi za nos, toliko časa o tem še govora ni. Delavec.

**Sava.** V žičkariji je mojster F, ki je postal absoluten vladar v svojem oddelku. Ne zado-

stuje, da podi iz tvornice stare izkušene delavce in sprejema nove neizkušene. Čuje se tudi, da mu tudi vodja žičkarije in mojstri niso po volji in sicer, ker hoče vse sam komandirati, a ničesar ne zna. Škodo dela tovarni, a akordnim delavcem tudi. Novi neizkušeni delavci narede prav malo in še, kar narede, je slabo. Avšusa imajo po njegovi krivdi več tisoč kilogramov. Seveda tega ne vidi ne on, ne delovodja, a bojimo se, da ga zapazi gospod ravnatelj sam. V oddelku smo taki možje, dasi smo vsi rdeči, da si nihče ne upa ziniti ne bev ne mev. Če zakriči »po obračun zofort«, pa gremo. Tako smo na Savi tako korajžni rdeči! Sicer naj pa bo naš mož hvaležen, da mu daje tvornica za škodo, ki ji jo po svoji nesposobnosti povzroča, tako lepo plačo.

**Iz Goričan.** Neradi se poslužujemo v obrambo svojih pravic časopisju. Izkušeni v boju za naša prava, neustrašeni in pogumni rajši sami obravnamo z onimi, ki ne delajo tako, kakor bi morali z nami. Nič radi tudi ne razpostavimo v ogled bravcem »Naše Moči« našega strojevodjo Miha Čarmana, ki je bil včasih, saj trdil je tako, prijatelj delavcev, seveda ob zadnji stavki je pa stopil med najhujše stavkokaze, ki si je vse prizadeval, da bi zlo-mil stavko, kar se mu pa seveda ni posrečilo. Zdaj je pa zato na vse poštene delavce tako nevoljen, da ne pogleda s prijaznim očesom nobenega poštenega delavca. Pred dobrimi tremi tedni se je pripetil vse graje vreden slučaj, vsled katerega bi bila morala nastopiti tovarna sama z najstrožjo kaznijo proti krivcu v smislu tvorniškega reda, ki določa, da se mora vsak takoj odpustiti, ki se stepe v tvornici. Pozivamo ravnateljna, naj se drži nasproti Čarmanu tega določila, ako hoče imeti mir v tvornici. Zgodilo se je takole. Pošteni delavec Jožef Peternel je prišel k Čarmanu in ga je nekaj vprašal. Čarman pa ne da mu odgovori, porine Peternela s tako silo od sebe, da je Peternel padel in si zvil pri padcu nogo. Le malo je manjkalo, da ni prijel reveža še popirni stroj, ki bi ga bil lahko popolnoma raztrgal. Delavce, ki smo to videli, nas je pretresla groza, ker ga je hotel udariti še z drogom. Doma je moral biti Peternel zato tri tedne in še zdaj težko dela. Čarman je dobil za to 24-urni zapor. Ravnateljna opozarjamo, naj se drži glede na Čarmana tvorniškega reda, če hoče mir v tovarni. Tudi strokovno društvo naj nastopi, ker naše delavstvo ne trpi, da bi se tako pometalo z njim!

### Med brati in sestrami.

**Kranjska Gora.** Ali je zaničljivo biti socialista? Na to vprašanje odgovori nam rzsodba c. kr. okrajnega sodišča v Kranjski Gori, potrjena od c. kr. deželnega kot vzklicnega sodišča v Ljubljani, ki sta obsodili nekega delavca zaradi prestopka zoper varnost časti, zato, ker je imenoval nekega človeka »socialista«. Te sodbe so karakteristične v marsikaterem oziru, posebno pa še v tem, da vgotovljata, da je socialista biti ne kaj zaničljivega, ali da se vsaj splošno med ljudstvom kot tako smatra. Naši rdeči bratci potem vendarle niso tako nedolžni in vpoštevanja vredni ljudje, če je že njih ime »socialista« samo na sebi zaničljivo in razžalljivo.

**Sava.** Našim socialnim demokratom tiči globoko v želodcu naš vrli gerent Čebul. Zato ga pa napada »Naprej« kar v vsaki številki. Zadnji »Naprej« ni drugega dobil, se je pa spravil na veselice. Gerent dela pravično. Dovoljenje za veselice daje brezplačno vsem društvom. Ali Vas ni res nič sram? Saj ste dobili brezplačno dovoljenje za veselice. Zdaj pa kričite, da ne gospodarji prav. Bili so časi na Jesenicah, ko le ene stranke nismo dobili brezplačnega dovoljenja za veselice. Takrat ste bili rdeči petelini seveda tihi. A pridejo še časi, ko o tem še govorimo na Jesenicah. Zapomni si to, Kristan, kdaj si dal to tiskat v svoj listič. Zadnji »Naprej« tudi javka, da se dobi po gostilnah premalo »Naprej«, pač pa »Naša Moč« in »Domoljub«. Rdeči bratci, zapomnite si, da Jesenice še niso vaše, le mirujte, da še iz teh gostiln ne izrči »Naprej«, kjer ga imajo. Saj se znamo tudi mi ogibati gostiln! Poznamo gostilničarje, ki so zatrjevali, da lahko brez Slovencev in »klerikalcev« izhajajo, a danes ni ne duha ne sluha o njih. Vrišč bo, ko navedemo gostilne, ki imajo in ki nimajo »Naše Moči«. O zadnjih volitvah v bratovsko skladnico se tudi bahate po »Napreju«, da niso izvoljeni mojstri, a vzroka ne poveste. Če sodite, da zato, ker bodo mojstri izstopili od bratovske skladnice, zato niso voljeni. Ko bi ne bilo tega, bi jih volili tudi rdeči, saj vas poznamo po perju.

Preddelavci so pa izvoljeni. Včasih bi bilo prav, da resnico poročate »Napreju«. Od naše strani se prav nič agitiralo ni. Sklenili smo nalašč, da prepustimo odbor rdečim, a ste sami pri volitvah v načelstvo agitirali za dva naša. V načelstvu sta zdaj dva naša, dva rdeča, trije rdeči so pa v nadzorstvu, ker na zaupnem shodu ni hotel prevzeti mesta nobeden naš. Pravite, da se je že vse izpremenilo, ko se dejansko še ni nič. Tudi v starem načelstvu je bil voditelj rdečih, naš pa en sam. Mi smo že veliko pisali in grajali načelstvo bratovske skladnice, tudi na občnih zborih odločno nastopali. Glede na bratovske skladnice smo za skupen nastop, ako hočemo, da se kaj izboljša, zato nisimo hoteli pri volitvah strankarsko nastopiti in tudi o vaši nasilnosti ničesar pisati. Ako bi bilo nam kaj zato, bi bilo nekaj vaših srčalo, ko so bili že izvoljeni. Ne zažigajte, kjer že gori. Če imate res kaj moči in resne volje do dela, delajte, a ne vpijte, kako ste napredovali.

## Prometna zveza.

**Proračun avstrijskega železniškega ministrstva.** Gotovo je, da so proračuni notranjega, naučnega in justičnega ministrstva v političnem oziru mnogo bolj zanimivi kot pa proračun železniškega ministrstva; resnica pa je, da je proračun železniškega ministrstva v gospodarskem oziru mnogo bolj zanimiv kakor so drugi proračuni. S tem, da je država poddržavila v industrijskih krajih Češke, Moravske in Šlezije več privatnih železnic, je ustvarila mnogo ugodnosti, posebno še zato, ker so se preje meniale železnice druga za drugo, ena državna in druga zopet privatna. S tem pa je država ustvarila nov pogoj trgovini in industriji. Obenem pa se je avstrijska polovica dobro zavarovala proti ogrski polovici, ki se že dolgo posebno vneto briga za železnice. Skoro gotovo pa je, da južna železnica ne bo še tako kmalu poddržavljena vsled svojih velikih zahtev. Pa država tudi ne potrebuje južne železnice. Saj ima država prav dobro zvezo Dunaj-Trst, v kratkem pa se otvori nova državna proga Dunaj-Gradec čez Aspang. Tako ima država paralelno z južno železnico svoje železnice in zato južna železnica državi ni ravno neobhodno potrebna. Ako pogledamo v račune železniškega ministrstva, uvidimo, da ima država v svojih železnicah do konca leta 1907 čez tri in pol milijarde kron investiranega kapitala; pred kratkim pa je poddržavila državno železniško družbo in severno železnico, zato pa se je povišal investicijski kapital na pet milijard kron, ki s obrestuje po 301%. Proračunsko poročilo pa pravi, da se obrestujejo pruske železnice s 748%, saške s 424% in bavarske s 345%. V tehničnem oziru so našim železnicam najbolj podobne bavarske železnice, ki tudi v obrestovalnem oziru iskazujejo skoro isti uspeh kot avstrijske. Avstrijske železnice so večinoma zidane v takih krajih, kjer je bilo pri stavbi, kakor tudi sedaj pri vzdrževanju, treba mnogo denarja. Visoko gorovje, vode in druge zapreke, ki jih je bilo treba premagati, so veljale mnogo denarja. Zato je tudi umevno, da dobiček pri takih železnicah nikdar ni tako visok, kot pa pri železnicah, ki so zidane po ravninah. Pet milijard vložnega kapitala pa pomenja za državo obenem tudi ravno toliko državnega dolga. Ker pa država plačuje za svoj dolg 4% obresti, državne železnice pa izkazujejo le 301% obrestovanje investicijskega kapitala, zato mora primanjkljaj, ki znaša letno okrog 50 milijonov kron, plačati država iz državnih dohodkov, ki so davki. To pa gotovo ni pravično, da morajo tisti, ki se malo ali prav nič ne vozijo, plačevati za železnice, ko bi bilo vendar pravično, da bi plačevali več tisti, ki se vozijo, ali ki rabijo železnice za prevažanje blaga, in bi na ta način pokrili primanjkljaj. Gotovo je tudi bolj pravično, da tisti, ki se vozi, več plača, kot da bi se krajšale plače železniškim uslužbencem, ali pa bi se vedno in vedno zaviralo njihovo izboljšanje. Hraniti bi se dalo morda v administrativnem oziru. Žalibog tudi tu ni mogoče. Proge, kakor tudi železniška poslopja na novo poddržavljenih oziroma že starih državnih železnicah so take, da jih je treba izboljšati. Postaje v nekaterih krajih že davno več ne zadostujejo svojim namenom. Prihranki pri osebju pa niso samo gospodarskega pomena za železnico, ampak tudi socialno-političnega. Tisoč ljudi, ki imajo svoj kruh pri železnicah, morajo biti brezdvomno in brezpogojno primerno plačani. Gotovo je, da pri današnjih razmerah, ko se od posameznega uslužbenca zahteva toliko pazljivosti in napora v službi, more opravljati dobro le tisti svojo službo, ki je zato tudi primerno odškodovan. Zato je tudi umevno, da je ta postavka v prora-

čunu železniškega ministrstva od leta do leta višja in nikakor ni mogoče, da bi se ustavilo to zviševanje. Splošna slika železniške politike je danes ta: zviševanje železniških tarifov, ne pa hranjenje pri osebju in neobhodno potrebnih napravah. Mnogo bi se dalo prihraniti tudi pri tem, da se opusti zastarelo birokratično poslovanje od zgoraj, in se marsikaj opusti, kar danes v tem počasnem poslovanju stane milijone. Celo poslovanje naj se uredi bolj preprosto in ne tako komplicirano kot doslej. Tudi naj se vsaka stvar ne vrši tako centralistično, ampak stvar naj se uredi bolj federalistično. Treba bi bilo urediti glede poslovanja vse po načelu: Železniško ministrstvo vlada, upravlja pa ne. Še nekaj moramo tu odločno povdarjati. Železniški tarifi naj se tako uredi, da ubogi ljudje ne bodo preveč trpeli. Železniški tarifi naj se zvišajo pri višjih razredih in pa pri stvarih, ki nimajo izključnega pomena za ljudstvo. To smo bili dolžni povedati, ker vedno nam je v prvi vrsti na tem, da je železniško osebje dostojno plačano, a to, kako dobiti denar, naj ne gre na kožo revežev, ampak tisti naj plačajo, ki imajo različne kaprice.

**Zidani most, dne 14. julija 1909.** Cenjena »Naša Moč«! Sprejmi to veliko novico v svoje predale: Lepo je bilo pri obhodu ob Telovem v Širjeh pri Zidanem mostu. Kaj takega je le pri nas mogoče, ker tukaj imamo rdečo socialnodemokratsko godbo in ta godba se je najela, da je povzdigovala čast Najsvetejšemu. Obnašanje teh godcev pri procesiji je bilo še precej vzorno, in nič bi ne imeli mi zoper to, ako bi ta godba imela res krščanske misli in da bi spoštovali rdečkarji Tega, ki so ga spremljali v svetem zakramentu. To bi nas še veselilo in bi nas navdajalo z upanjem v boljšo bodočnost, ali žalibog tega ne moremo upati od teh ljudi, ker so že s svojo pametjo skregani in tako je bil njih namen pri procesiji, za plačilo Boga spremljati, potem pa po vsem, kar je krščanskega, po župnikih, po cerkvah in po vseh obredih krščanske svete vere in zoper Boga samega udrihati. Gospodu župniku v Širjeh pa priporočamo, le še tako dalje naj vabijo in podpirajo te bogotajce, ako pa je bil Bog s to godbo počasten, naj gospod župnik sami presodijo. Mi mislimo, da to ni bila čast Bogu, ampak ravno nasprotno, in gospoda župnika bi radi vprašali, ali je gospod župnik plačal to rdečo godbo, in če jo je plačal, naj jim prepove gospod, da ne bodo nas ti nerazsodneži zdaj sramotili in nam naprej metali, da mi rabimo rdečih, oni pa ne rabijo od klerikalcev nič. Mi smo izvojevali, da se je pri nas ustanovilo krščansko železniško društvo z velikim trudom, gospod župnik ga bodo pa po rdečih rogoviležih uničili. Nič ni pomagalo opominjevanje gospodu župniku, gospod župnik so storili to svoje, za kar jim tudi odgovornost pripuščamo. — Krščanski železničarji.

**Razmere starejših penzionistov in provizionistov c. kr. državnih železnic.** V torek, dne 18. majnika, je bila deputacija starejših penzionistov in provizionistov v železniškem ministrstvu, ki je prosila za zviševanje starih penzij in provizij. Deputacijo je sprejel sekčni načelnik dr. Viktor Röhl. V iskrenih besedah je razložila deputacija žalosten položaj starih penzionistov in provizionistov, ki so že nebrojnokrat prosili izboljšanja svojega položaja in prosila tozadevnih informacij. Gospod sekčni načelnik je odgovoril, da je stvar z ozirom na vedno večje število starih penzionistov in provizionistov v drugih državnih podjetjih kakor tudi na slabo državno denarno stanje težavna, vendar ne brezupna, ker je tem revežem ministrstvo naklonjeno in bo vse storilo, da se jim stanje izboljša. Deputacija se je še sklicevala na to, da so penzionisti in provizionisti v drugih državnih službah še po starem načinu y mnogo boljšem položaju, kot pa ravno pri državni železnici. Gospod sekčni načelnik je še enkrat zagotovil deputaciji, da se bo vse storilo za izboljšanje. Deputacija se je še oglasila pri različnih državnih poslancih in jih prosila, naj v proračunskem odseku delujejo za izboljšanje, kar so tudi obljubili, posebno še poročevalec za državne železnice poslanec dr. Sylvester.

## Ljubljanski krščanski socialci in socialke!

**Agitirajte za shod, ki bo v nedeljo 4. julija ob 10. uri dopoldne v gostilni g. Počivavnika na Sv. Petra cesti. — Poročata deželna odbornika dr. Lampe in dr. Pegan.**

Priporočamo našim rodbinam  
**KOLINSKO CIKORIJO.**

Dobroznana deželna lekarna

pri

**„Mariji pomagaj“**

Ljubljana, Resljeva cesta št. 1

poleg jubilejnega mostu

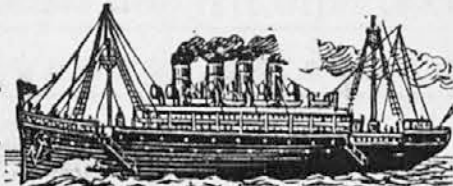
Mr. Ph. Milan Leusteka

priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	120
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

## HAMBURG - AMERIKA - LINIE.

Voznje traje 6 dni



Izvrstna prilika za potovanje je in ostanje

z najnovejšimi leta 1905 in 1906 zgrajenimi velkanskimi parniki „Amerika“ 24.000 ton  
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton torej še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki  
Pojasnila daje zastopnik: z 8-12000 tonami 383 26-1  
Fr. Seunig, Ljubljana Kolodvorske ul. št. 28 Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek torek in četrtek v tednu.

# A. Lukić

Slovenska

**konfeksijska trgovina**  
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana  
Pred škofijo 19.

# A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

**svojo veliko zalogo čevljev domačega izdelka.**

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

**SPECERIJSKA TRGOVINA**

**IVANA TONICH**

**TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.**

Angleško skladišče oblek  
**O. Bernatovič**  
Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

**Ivan Podlesnik ml.**  
Ljubljana, Stari trg št. 10  
priporoča svojo  
**trgovino s klobuki in čevlji**

Velika zaloga.  
Solidno blago. Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravāt itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

**F. Meršol**, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkóczy zraven rotovža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje. Tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo.

**Ljudska posojilnica**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

Iastna glavnica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

**Fotografski umetni zavod Avg. Berthold**

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

**AMERIKO**

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

**Fr. Seunig, Ljubljana**  
Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki **velikani**:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosil	25.000 ton
Amerika	"	24.000 "
President Lincoln	"	20.000 "
President Grant	"	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

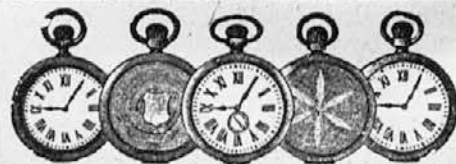
**Gričar & Mejač**

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

**novosti v konfekciji za dame.**



Ustanovljeno leta 1862.

**Milko Krapeš urar**

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani pri g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 pri g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo **fourniture**. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

**Janko Češnik**  
(pri Čošniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva. Cene najnižje.

**Vzajemno podporno društvo v Ljubljani**

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnjša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

**Pivovarna J. PERLES**

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

**FR. ŠUPEVC**

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu **zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče** za cerkev, pogrebe in procesije,

**voščene zvitke, izborni med-pitanec** koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

**Engelbert Skušek**

Ljubljana, Mestni trg št. 19 se najtopleje priporoča. Blago in cene brez konkurence.

Na drobno! **A. Šarabon** Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1 Ljubljana Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špeterijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov. Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom. Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.